

ACTUL ADIȚIONAL NR.1 LA ACORDUL DE FINANȚARE

Suținerea utilizării biomasei în scopuri energetice

ENPI/2010/21781

Condiții speciale

Comisia Europeană, denumită în continuare "UE", reprezentată de Comisia Europeană, denumită în continuare "**Comisia**",

pe de o parte, și

Republica Moldova, reprezentată de Guvernul Republicii Moldova, denumită în continuare "**Beneficiarul**",

pe de altă parte,

au convenit asupra următoarelor:

Acordul de finanțare pentru Programul de susținere a utilizării biomasei în scopuri energetice, care a intrat în vigoare pe data de 26 noiembrie 2010, este modificat după cum urmează:

ARTICOLUL 2 – COSTUL TOTAL ESTIMAT ȘI CONTRIBUȚIA FINANCIARĂ A UE

Articolul 2 din Condițiile speciale se înlocuiește după cum urmează:

2.1 Costul total al Programului este estimat la 23.460.000 euro, din care 14.000.000 euro sunt acordate din ENPI 2010 Programul anual de acțiune în favoarea Republicii Moldova (ENPI/2010/21781) și 9.460.000 euro – din ENPI 2013 Programul de măsuri speciale "EaPIC" (Integrare și Cooperare a Parteneriatului Estic) (ENPI/2013/025037).

2.2 UE se angajează să finanțeze o sumă maximă de 23.460.000 euro. Defalcarea contribuției financiare a UE pe linia bugetare este prezentată în devizul de cheltuieli inclus în Dispozițiile tehnice și administrative din Anexa II.

ARTICOLUL 4 – PERIOADA DE EXECUTARE

Articolul 4 se înlocuiește după cum urmează:

Perioada de executare a Acordului de finanțare definită la Articolul 4 din Condițiile generale va începe la data intrării în vigoare a Acordului de finanțare și se va încheia peste 108 luni după această dată.

ARTICOLUL 5 – ADRESE

Toate comunicările privind punerea în aplicare a prezentului Acord de finanțare se vor face în formă scrisă, se vor referi în mod expres la Proiect și vor fi expediate la următoarele adrese:

a) pentru Comisie

DI Pirkka Tapiola

Șeful Delegației UE în Republica Moldova
Str. M. Kogălniceanu 12
MD-2011, Chișinău
Republica Moldova

b) pentru Beneficiar

DI Iurie Leancă

Prim-ministru al Guvernului Republicii Moldova
Piața Marii Adunări Naționale 1
Chișinău
Republica Moldova

ARTICOLUL 6 – ANEXE

Articolul 6 se înlocuiește după cum urmează:

6.1 Următoarele documente se anexează la prezentul Acord și formează o parte integrantă a acestuia:

Anexa I: Condiții generale.

Anexa II: Noua versiune a Dispozițiilor tehnice și administrative este anexată la prezentul Act adițional.

6.2 În eventualitatea unui conflict între dispozițiile Anexelor și cele din Condițiile speciale ale Acordului de finanțare, vor prevala dispozițiile Condițiilor speciale. În eventualitatea unui conflict între dispozițiile Anexei I și cele din Anexa II, vor avea prioritate dispozițiile Anexei I.

Toate celelalte termene și condiții din Acordul de finanțare rămân intacte. Prezentul Act adițional este o parte integrantă a Acordului de finanțare și intră în vigoare la data semnării de către ultima parte.

Întocmit în două exemplare originale în limba engleză, din care un exemplar este înmănat Comisiei, iar celălalt – Beneficiarului.

PENTRU COMISIE

Michael A.Köhler
Director pentru vecinătate
Comisia Europeană
Directoratul General pentru Dezvoltare și
Cooperare – EuropeAid

Data:

PENTRU BENEFICIAR

Iurie Leancă
Prim-ministru al Guvernului Republicii
Moldova

Data:

ANEXA II LA ACORDUL DE FINANȚARE NR. ENPI/2010/021-781

DISPOZIȚII TEHNICE ȘI ADMINISTRATIVE

ȚARA/REGIUNEA BENEFICIARĂ	REPUBLICA MOLDOVA (denumită în continuare Moldova)		
AUTORITATEA SOLICITANTĂ	GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA		
LINIA BUGETARĂ	ENPI – Cooperare financiară cu Europa de Est Programul anual de acțiune Moldova 2010 + ENPI 2013 Măsurile speciale "EaPIC"		
DENUMIREA	Proiectul Energie și Biomasă		
COSTUL TOTAL	23.46 milioane euro , din care: - 14.000.000 euro din ENPI 2010 Programul anual de acțiune în favoarea Republicii Moldova (ENPI/2010/21781) - 9.460.000 euro din ENPI 2013 Programul de măsuri speciale "EaPIC" (Integrare și Cooperare a Parteneriatului Estic) (ENPI/2013/025037).		
METODA DE ASISTENȚĂ / MODUL DE GESTIONARE	Abordarea la nivel de Proiect Gestionare comună		
CODUL DAC	230	SECTORUL	23070 Biomasă

CUPRINS

1. JUSTIFICAREA

- 1.1 Situația economică și socială
- 1.2 Contextul sectorial
- 1.3 Lecțiile învățate și complementaritatea
- 1.4 Coordonarea donatorilor

2. DESCRIEREA

- 2.1 Obiective
- 2.2 Rezultatele scontate/așteptate
- 2.3 Activități și calendarul de realizare

3. LOCAȚIA ȘI DURATA

- 3.1 Locația
- 3.2 Durata

4. IMPLEMENTAREA

- 4.1 Constituirea organizațională și responsabilitățile
- 4.2 Raportarea
- 4.3 Bugetul Proiectului/Programului
- 4.4 Mobilizarea bugetului Proiectului

5. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA

- 5.1 Monitorizarea
- 5.2 Evaluarea

6. INFORMAREA ȘI VIZIBILITATEA

1. JUSTIFICAREA

1.1 Situația economică și socială

Republica Moldova este cea mai săracă țară din Europa, produsul intern brut pe cap de locuitor constituind în anul 2009 circa 1,000 euro. Nivelul de urbanizare al țării este cel mai scăzut întrucât aproape 60 la sută din populație locuiesc în zona rurală. De la obținerea independenței, localitățile rurale au fost grav afectate de sărăcie, migrațiune, îmbătrânirea populației și abandonul obiectivelor de infrastructură socială și economică.

Creșterea economică din ultimii ani (50% cumulativ în perioada anilor 1999-2006) înregistrată în Republica Moldova a fost concentrată în regiunile urbane, fiind actualmente inversată de criza economică globală și regională, care a lovit țara încă din toamna anului 2008. Pentru anul 2009, noul Guvern prevede o reducere a PIB-ului cu 9%, fapt ce va genera un deficit bugetar de câteva sute de milioane de euro (160 milioane euro în ianuarie – august 2009), bugetul public național însumând aproximativ 1 miliard de euro.

Criza economică afectează tot mai mult profilul economic actual al țării, care este lipsit de durabilitate, fiind bazat pe importuri, consum și remitențe. De asemenea, criza provoacă efecte negative grave de ordin social, fapt ce necesită eforturi urgente de stabilizare și liberalizare, susținute prin asistență. Actualmente, importurile depășesc exporturile de circa 3 ori (1.5 miliarde euro/600 milioane euro în perioada ianuarie – septembrie 2009). Volumul remitențelor scade sau stagnează. Contrar convingerilor populației, economia Republicii Moldova este mai puțin dependentă de agricultură, contribuția căreia în PIB (circa 4 miliarde euro în 2008) constituie aproximativ 300 milioane euro, în timp ce contribuția sectorului servicii însumează 2.5 miliarde euro, iar a sectorului industrial – circa 600 milioane euro.

Un PIB foarte scăzut a rezultat în salarii și pensii mici și, în consecință, într-un nivel mai ridicat de sărăcie. La situația din septembrie/octombrie 2009, salariul mediu (oficial) a constituit 2,701 lei sau 164 euro, iar pensia medie – 775 lei sau 47 euro. Acest fapt voalează un nivel și mai pronunțat de sărăcie în localitățile rurale. Rata oficială a șomajului este destul de mică (6.1% în trimestrul II 2009), însă această cifră ascunde fenomenul migrației masive și al programului incomplet de muncă.

Începând din anul 2010, restabilirea economiei a fost destul de rapidă. Astfel, creșterea reală a PIB-ului înregistrată în anul respectiv a fost de 7.1%, urmată de o creștere de 6.4% în 2011 și o reducere de 0.7% în 2012. Potrivit datelor publicate de BNS în martie 2014, PIB-ul a crescut în anul 2013 cu 8.9%. Economia Republicii Moldova continuă să fie dominată de sectorul servicii (61% din PIB) și de sectorul de producere (20.3% din PIB), deși veniturile a 27.5% din forța de muncă activă provin în continuare din activitatea agricolă primară.

În luna iunie 2013, UE și Moldova au finalizat negocierile unui acord ambițios de liber schimb profund și cuprinzător (DCFTA) care este parte a Acordului de Asociere parafat pe data de 29 noiembrie 2013 la Vilnius.

1.2 Contextul sectorial

Republica Moldova, cea mai săracă țară din Europa, potrivit datelor statistice, este extrem de dependentă de importurile de resurse energetice. Deși sursele de petrol și cărbune au fost într-o oarecare măsură diversificate în ultimii ani (Rusia, Ucraina, Asia Centrală), gazele naturale, principala sursă pentru producerea energiei termice, sunt, practic, totalmente importate din Rusia. Potrivit BNS, în anul 2007 țara a importat 922.000 tone de gaze naturale exprimate în carbon

echivalent, comparativ cu 122,000 tone de combustibil din surse proprii. Prețurile la importuri cresc și tind spre nivelul celor mondiale, impunând o povară grea asupra populației și economiei.

Noul Guvern al Republicii Moldova, care a preluat oficiul la 25.09.2009, a anunțat deja intenția de a diversifica sursele de energie. Capitolul referitor la sectorul energetic din Programul *Integrarea europeană: Libertate, Democrație, Prosperitate 2009-2013* prevede, printre altele, acordarea suportului pentru identificarea metodelor alternative de producere a energiei prin promovarea proiectelor de investiții în energia regenerabilă. La baza materializării acestui deziderat se află parțial Strategia energetică a RM pentru perioada 2007-2020, care prevede armonizarea deplină a politicii energetice și a legislației cu politica și legislația UE, precum și Legea energiei regenerabile (nr. 160 din 12.07.2007), care stipulează obiective ambițioase în domeniul energiei regenerabile: asigurarea, până în anul 2010, a producerii unui quantum de 6% de energie din surse regenerabile din volumul energiei provenite din surse tradiționale și a unui quantum de 20% – până în anul 2020. Totuși, realizarea acestor obiective a rămas în urmă.

Conform părerii generale, deșeurile de paie de grâu constituie sursa de energie regenerabilă a RM cu cel mai mare potențial pe termen scurt și mediu. Țara produce anual circa 0.7 milioane tone de grâne și, respectiv, o cantitate echivalentă de paie de grâu. Această cantitate de biomasă practic nefolosită reprezintă o sursă semnificativă disponibilă și sigură de energie regenerabilă. Majoritatea populației locuiește la țară unde lemnele și cărbunele sunt folosite, în mod tradițional, pentru încălzirea locuințelor. Gazele naturale devin tot mai scumpe și, respectiv, inaccesibile. În condițiile dificile de iarnă, temperatura din clădirile publice, cum sunt școlile, grădinițele și centrele comunitare, este menținută, de regulă, la un nivel scăzut, neconfortabil din cauza ineficienței energetice și a lipsei de fonduri disponibile în cadrul administrațiilor publice locale pentru asigurarea cu combustibili fosili. Acest fapt generează greutăți, fiind menționat drept motiv pentru orientarea populației, îndeosebi, a tineretului, spre orașe sau migrațiune.

Moldova este în continuare un importator net de energie, cererea de energie primară fiind satisfăcută din surse locale în mărime de doar circa 5 la sută. Eforturile de conectare la rețeaua energetică a UE continuă și în anul 2014. Construcția conductei de gaze naturale Iași-Ungheni a fost începută în luna august 2013, între timp fiind considerate și alte proiecte de interconectare în sectoarele de gaze naturale și energie electrică.

În anul 2013 a fost aprobată versiunea revizuită a Strategiei energetice până în anul 2030. Această Strategie își propune să atingă 3 obiective majore, inclusiv securitatea aprovizionării cu energie, competitivitatea și disponibilitatea energiei accesibile și durabilitatea mediului ambiant și combaterea schimbărilor climatice. La fel, Guvernul Republicii Moldova a aprobat Planul național de acțiuni în domeniul energiei din surse regenerabile (ESR) pentru anii 2013-2020. Obiectivul urmărit de ESR este ca sectorul în cauză să reprezinte 20% din consumul total de energie către anul 2020. Utilizarea biomasei este considerată a fi una dintre cele mai promițătoare surse pentru atingerea obiectivului stabilit, întrucât Moldova dispune de deșeuri agricole semnificative, țara fiind predominant agrară, iar suprafața terenurilor agricole constituie circa jumătate din suprafața teritorială totală a țării. În general, piața de biomasă se dezvoltă, însă, pentru a deveni pe deplin competitivă și durabilă, are nevoie de sprijin substanțial.

1.3. Lecțiile învățate și complementaritatea

Un proiect recent finalizat pe baza unui grant în valoare de 1 milion dolari SUA acordat de Fondul Global de Mediu (GEF), s-a soldat cu instalarea a 11 sisteme demonstrative de încălzire pe bază de biomasă (cu o capacitate de 2.7MW), produse local în mod autorizat pe baza proiectării daneze, care furnizează agent termic clădirilor publice din unele localități rurale. În acest mod a fost creat un fundament operațional propice pentru a demonstra că această tehnologie este funcțională și este bine primită de comunitățile rurale.

Beneficiile sociale și economice au fost foarte favorabile, cu reduceri evidente și considerabile ale costurilor la energie (mai mici cu până 50 la sută comparativ cu cărbunele și gazele naturale) și ale emisiilor de CO₂. Centralele termice funcționau la nivelul normativ (menținând temperatura pentru tot sistemul termic), ceea ce a permis creșterea conformului termic din școli și clădirile participante. Costul primar mediu al agentului termic pe bază de biomasă a fost de circa 5 euro pentru 1GJ (comparativ cu 8.5 euro pentru 1GJ produs pe baza gazelor naturale) pentru generarea a circa 2000GJ pentru o instalație în decursul unui sezon de încălzire.

Proiectul-pilot GEF a remarcat următoarele lecții-cheie: (i) Aranjamentele contractuale bine structurate între părțile contractante, administrația locală și furnizorul local de biomasă sunt aspecte critice pentru asigurarea furnizării predictibile a cantității necesare de biocombustibil în timp util; (ii) Procesul și specificațiile tehnice necesită o atenție mai mare pentru a asigura funcționarea eficientă și integrată. O analiză în detaliu a tuturor locațiilor demonstrative finanțate de GEF efectuată în octombrie 2009 de către consultanții, care au participat la dezvoltarea acestui proiect, a indicat faptul că toate instalațiile finanțate de GEF, cu excepția uneia (conexe rețelei de distribuție a agentului termic, nu stației termice) funcționează, deși cu diverse probleme, care trebuie luate în considerare în vederea perfecționării specificațiilor și condițiilor tehnice și operaționale.

- Procesul de producere a energiei regenerabile din biomasă a fost lansat în Republica Moldova în anul 2002 odată cu Studiul privind *Utilizarea potențială a energiei regenerabile (biomasă)*, fiind urmat de interacțiunea cu Grupul de lucru CEI pentru energie regenerabilă 2002-2005, când a fost elaborată specificația pentru energia regenerabilă (biomasă) din Moldova – energia termică în clădirile publice. La elaborarea specificației s-a ținut cont de realizările din domeniu atinse de Ucraina și țările balcanice. Proiectul demonstrativ finanțat de GEF intitulat *Energia regenerabilă din deșeuri agricole 2005-2008*, (REAW) a creat locații în scopuri demonstrative pe baza specificației sistemului CEI.
 -
 - Acțiunile relevante în derulare includ *Facilitatea de finanțare a energiei durabile realizat de BERD*, care poate asigura finanțarea proiectelor de valorificare a biomasei în sectorul privat. Recent Guvernul nipon a finanțat două proiecte de asigurare cu căldură pe bază de biomasă prin intermediul Programului 2KR și ar putea extinde acest program în continuare (bugetul indicativ în mărime de 6 milioane dolari SUA). Proiectul Energie-II al Băncii Mondiale, co-finanțat de SIDA, (45 milioane dolari SUA) se axează primordial pe aspectele de transportare a energiei electrice și pe eficiența energetică a clădirilor. Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID) și Guvernul elen, la fel, au acordat sprijin sectorului energetic, în general, și celui de biomasă, în special. DFID/SIDA acordă susținere funcționării Autorității de dezvoltare regională, care include strategii de dezvoltare regională, un proces corelat cu alocațiile din bugetul de stat și portofoliile investiționale finanțate prin intermediul fondului de dezvoltare regională. Toate organizațiile donatoare susțin robust acest nou proiect propus al UE, cooperarea acestora fiind apreciată ca foarte probabilă.
 -
 - Alegerea abordării la nivel de proiect rezultă din necesitatea de focalizare pe un subiect energetic specific, care este privit de majoritatea agențiilor pentru energie și donatorilor din domeniu ca un subiect cu un potențial considerabil pe termen lung.
 -
- În anii 2011-2013, UE a sprijinit dezvoltarea sectorului de biomasă prin intermediul alocării unui grant în sumă de 1.5 milioane euro Fondului de Investiții Sociale din Moldova (FISM). Proiectul s-a încheiat în decembrie 2013, reușind să instaleze sisteme de panouri solare în 39 instituții publice și sisteme de încălzire pe bază de biomasă în 39 instituții publice.

Agencia pentru Cooperare Internațională din Japonia/Japan International Cooperation Agency (JICA) a oferit recent un grant pentru achiziționarea și instalarea în cadrul unor instituții publice

(îndeosebi, școli și grădinițe) a cazanelor pe biomasă alimentate cu peleți fabricați din reziduuri agricole în 25 de localități rurale din regiunea centrală a Republicii Moldova și crearea unei instalații de producere a peletilor în Chișinău.

•

Există consens precum că reziduurile agricole constituie sursa de energie regenerabilă din Republica Moldova cu cel mai mare potențial pe termen scurt și mediu. În funcție de dezvoltarea realizată de acest sector în ultimii ani, se impune însușirea anumitor lecții în vederea dezvoltării în continuare a sectorului de biomasă:

- Asigurarea calității pe baza standardelor de reglementare a cerințelor de calitate pentru diferite tipuri de biocombustibili este o condiție fundamentală;
- Sunt necesare eforturi pentru dezvoltarea unei logistici adecvate în vederea asigurării aprovizionării cu biocombustibili la prețuri rezonabile și în timp util;
- Se impune aplicarea unor soluții integrate cum ar fi dezvoltarea unei tehnologii combinate (energia solară/biomasă). Instalarea sistemelor de energie regenerabilă urmează a fi combinată în continuare cu măsurile de eficientizare energetică a clădirilor;
- Inițiativele educaționale axate pe energia regenerabilă și eficiența energetică sunt extrem de importante, or acestea permit beneficiarilor să devină promotori ai energiei durabile și tehnologiilor noi în comunitățile în care locuiesc;
- Se impune instituționalizarea continuă a cursurilor de instruire pentru operatorii de cazane și personalul tehnic de la instituțiile beneficiare în vederea asigurării dezvoltării sustenabile a acestui sector;
- PPP ar putea constitui soluții eficiente pentru asigurarea serviciilor durabile de asigurare cu căldură pe bază de biomasă și a funcționării eficiente și întreținerii sistemelor instalate.

1.4 Coordonarea donatorilor

Noul Guvern a creat o diviziune în cadrul Cancelariei de Stat responsabilă pentru coordonarea donatorilor. La nivel de ministere urmează a fi instituite grupuri de lucru sectoriale conduse de ministrul respectiv. Sectorul energetic se află sub egida Ministerului Economiei, urmând să fie instituit oficial grupul de lucru.

Toți donatorii, inclusiv Comisia Europeană, ONU, Banca Mondială, SIDA, DFID și BERD, s-au reunit la ședința lunară de coordonare dat fiind faptul că este recunoscută necesitatea de a urma o abordare comună din partea donatorilor, precum și angajamentul și voința politică din partea Guvernului. La etapa de formulare donatorii și factorii interesați majori au fost intervievați și informați deplin despre acest proiect, fiind declarată cu entuziasm dorința lor de implicare.

2. DESCRIEREA

2.1. Obiective

Obiectivul general este de a contribui la producerea mai sigură, competitivă și durabilă a energiei în Republica Moldova prin intermediul sprijinului direcționat al celor mai viabile și disponibile surse locale de energie regenerabilă, și anume, biomasa din deșeuri agricole.

Proiectul își propune să sporească semnificativ utilizarea tehnologiei energiei regenerabile prin înlocuirea combustibililor tradiționali și eficiența energetică. În vizorul proiectului va fi pusă sporirea nivelului confortului termic în clădirile publice din sectorul rural, inclusiv în școli și centre comunitare pe baza utilizării deșeurilor de paie disponibile furnizate de întreprinderile agricole locale.

2.2. Rezultatele scontate/așteptate

Scopul strategic urmărit este de a instala un număr suficient de sisteme de încălzire, care folosesc paie în calitate de combustibil pentru a institui o piață pentru tehnologia de încălzire și pentru baloturile de paie în calitate de combustibil sigur și durabil. Prin urmare, activitatea economică din localitățile rurale va fi fortificată, fiind sporită producerea locală a cazanelor pe bază de biomasă. De rând cu utilizarea extensivă a arzătoarelor simple a biomasei provenite din deșeurile de paie, printre alte rezultate ale proiectului pot fi menționate sub-proiectele inovative axate pe dezvoltarea și demonstrarea tehnologiilor de producere a cazanelor casnice de eficiență înaltă și a brichetelor cu folosirea potențială a biomasei pentru încălzirea comunală și cogenerare.

Extinderea Proiectului ca urmare a Deciziei EaPIC 2013 se va axa pe amplificarea segmentului de instalare a sistemelor bazate pe biomasă în mai multe regiuni din Republica Moldova. La fel, vor fi depuse eforturi pentru consolidarea industriei și pieței emergente de biomasă pentru a asigura competitivitatea și durabilitatea acestora după încheierea Proiectului.

2.3 Activități și calendarul de realizare

Activitățile preconizate în cadrul Proiectului sunt după cum urmează:

- Instalarea a cel mult 130 de sisteme de încălzire pe bază de biomasă, cu capacitatea instalată până la 35MW, pentru asigurarea încălzirii centralizate în comunitățile rurale, preponderent, a clădirilor publice și a blocurilor locative publice dacă este cazul (inclusiv rezerve);
- Instalarea adițională a 80 de sisteme de încălzire pe bază de biomasă + 20 sisteme solare de furnizare a apei calde în clădirile publice de pe întreg teritoriul țării (extinderea geografică);
- Sprijin acordat producătorilor/asamblorilor locali de cazane pe biomasă prin mecanismul de leasing/achiziționare în rate și sistemul de leasing/achiziționare în rate a echipamentelor de brichetare și peletare. Agenția pentru Eficiență Energetică a creat un mecanism de fonduri renovabile care permite producătorilor să achiziționeze echipamentul în rate, efectuând o plată în avans în mărime de 20% și obținând un împrumut rambursabil pe o perioadă de 3 ani;
- Furnizarea echipamentului pentru Laboratorul de evaluare a calității biocombustibililor;
- Cercetare, dezvoltare și intervenție: asigurarea sectorului casnic cu căldură, cogenerarea și fabricarea brichetelor;
- Dezvoltarea capacității la nivel regional și local;
- Campanie de promovare;
- Asistență tehnică;
- Soluții de piață pentru dezvoltarea serviciilor de livrare a agentului termic (pe bază de biomasă) clădirilor publice (PPP). Noile cazane vor fi instalate de o companie privată și gestionate de un partener privat care comercializează energie termică în loc de combustibil. La sfârșitul termenului de leasing (11 ani), cazanele locale vor fi predate administrației locale;
- Evaluarea finală independentă a Proiectului.

Există flexibilitate suficientă în finanțarea Proiectului pentru a permite dezvoltarea pieței sectorului privat pentru contractanții care doresc să activeze în calitate de furnizori de combustibil pentru stațiile termice. Echipamentul pentru prelucrarea paielor, inclusiv prese de balotat, trailere și tractoare pentru transportarea baloturilor, poate fi acordat în conformitate cu modelele de finanțare deja elaborate de 2KR. Această organizație mai oferă evaluări, recomandări și evaluări ale cerințelor; furnizează echipament; oferă instruire; asigurare; întreținere și reparație a inventarului ciclului de combustibil. Modelul 2KR care include un fond renovabil, asigură contractanților acces la finanțare structurată pentru sectorul agricol. Finanțarea se acordă pe baza achiziționării în rate/leasing-ului pe o perioadă de 4 ani cu achitarea în avans a primei rate. Va fi necesară realizarea unui studiu privind mecanismul ciclului de combustibil în vederea determinării acordului de

prestare a serviciilor, inclusiv a finanțării. PNUD va fi responsabil pentru definirea și gestionarea oricărei implicări financiare a unui partener, cum ar fi 2KR.

3. LOCAȚIA ȘI DURATA

3.1. Locația

Moldova

3.2. Durata

Perioada de executare a prezentului Acord este de 108 luni. Această perioadă de executare va include 2 etape în conformitate cu condițiile prevăzute la Articolul 4.1 din Condițiile generale (Anexa I la prezentul Acord):

1. Etapa de implementare operațională începe de la intrarea în vigoare a Acordului de finanțare și va dura 84 luni.
2. Etapa de închidere cu o durată de 24 de luni va începe după data de expirare a etapei de implementare operațională.

În conformitate cu Articolul 6 din Condițiile generale (Anexa I la prezentul Acord), contractele de implementare a Acordului de finanțare vor fi semnate cel târziu în decurs de 3 ani de la data intrării în vigoare a Acordului de finanțare (cu excepția contractelor de audit și de evaluare)¹. Acest termen-limită nu poate fi prelungit ('clauza de caducitate').

Durata indicativă a derulării activităților va fi de 78 luni, începând din data semnării acordului de contribuire cu PNUD.

4. IMPLEMENTAREA

4.1 Constituirea organizațională și responsabilitățile

Implementarea se va derula prin gestionare comună cu PNUD. Această organizație a fost selectată deoarece dispune de experiență avansată în implementarea proiectelor de dezvoltare a infrastructurii comunității în zonele rurale din Republica Moldova. Am fost nevoiți să abandonăm ideea anterioară de cooperare cu Suedia din cauza renunțării neașteptate a SIDA de a deveni organism desemnat de Comisie (care nu este conex acestui Proiect).

Comisia Europeană își rezervă dreptul de a schimba organismul desemnat indicat mai sus sau de a modifica competențele acestuia fără a opera în mod obligatoriu amendamente la Acordul de finanțare. În acest caz va fi modificată denumirea noului organism desemnat și/sau caietul de sarcini al acestuia.

4.2 Raportarea

- Rapoartele vor fi prezentate Delegației UE de la Chișinău de către proiectele finanțate în conformitate cu procedurile tipizate.

¹ Pentru situațiile în care deciziile de finanțare au fost aprobate de colegiu înainte de 1 mai 2007, contractele de implementare a acordurilor de finanțare ar trebui semnate în decurs de 3 ani de la data adoptării deciziei de finanțare (clauza de caducitate din reglementarea financiară precedentă).

4.3 Bugetul (indicativ) al Proiectului/Programului

TABEL FINANCIAR (Proiectul original)		
	Categoria	Euro
1	Instalarea a cel mult 130 de sisteme de încălzire pe bază de biomasă, cu capacitatea instalată până la 35MW, pentru asigurarea încălzirii centralizate în comunitățile rurale, preponderent, a clădirilor publice și a blocurilor locative publice dacă este cazul (inclusiv rezerve)	9,580,000
2	Cercetare, elaborare și intervenție: sectorul de încălzire a sectorului locativ, cogenerare și producere de brichete	1,500,000
3	Dezvoltarea capacității la nivel regional și local	300,000
4	Campanie de promovare	200,000
5	Asistență tehnică	2,000,000
6	Taxa de gestionare PNUD 3% (a se vedea mai jos)	420,000
BUGETUL TOTAL		14,000,000

Suma de 14,000,000 euro provine din ENPI 2010 Programul anual de acțiune în favoarea Republicii Moldova (ENPI/2010/21781).

TABEL FINANCIAR (Prelungirea Proiectului ca urmare a EaPIC 2013)		
	Categoria	Euro
1	Instalarea adițională a 80 de sisteme de încălzire pe bază de biomasă + 20 sisteme solare de furnizare a apei calde în clădirile publice de pe întreg teritoriul țării (extinderea geografică)	5,200,000
2	<i>Sistem de leasing/achiziționare în rate a echipamentelor de brichetare și peletare</i>	600,000
3	<i>Soluții de piață pentru dezvoltarea serviciilor de livrare a agentului termic pe bază de biomasă clădirilor publice (PPP)</i>	700,000
4	Sprijin acordat producătorilor/asamblorilor locali de cazane pe biomasă prin mecanismul de leasing/achiziționare în rate	200,000
5	Laborator pentru evaluarea calității biocombustibililor	100,000
6	Dezvoltarea capacității la nivel regional și local	500,000
7	Campanie de promovare	200,000
8	Asistență tehnică	1,310,000
9	Evaluarea finală independentă a Proiectului	31,122
10	Taxa de gestionare PNUD 7% (a se vedea mai jos)	618,878
BUGETUL TOTAL		9,460,000

Suma adițională de 9,460,000 euro provine din ENPI 2013 Programul de măsuri speciale "EaPIC" (Integrare și Cooperare a Parteneriatului Estic) (ENPI/2013/25037).

PNUD este poziționat adecvat pentru implementarea acestui proiect datorită spectrului amplu de experiență acumulată în cadrul Programului integrat de dezvoltare locală. Organizația dispune de o gestionare eficientă bazată pe rezultate și experiență avansată în implementarea proiectelor de dezvoltare locală, de auto-gestiune și participative. Echipa Programului integrat de dezvoltare locală al PNUD include conducători experimentați și experți și ingineri profesioniști de mobilizare a comunității care dispun de cunoștințe vaste, inclusiv de experiență în realizarea în Republica Moldova a proiectelor-pilot în domeniul biomasei. Oficiul PNUD din țară, inclusiv unitatea de operațiuni, are o experiență bogată în domeniul achizițiilor de anvergură, recrutare și inter-relații la nivel național și internațional. În vederea susținerii implementării, PNUD preconizează să contribuie cu 4% din bugetul total. (Acest fapt ar reduce taxa standard de gestionare de la 7% la 3%). PNUD va implementa Proiectul prelungit ca urmare a deciziei EaPIC 2013. PNUD nu și-a asumat angajamentul de a contribui financiar la această prelungire. Prin urmare, va fi aplicată taxa standard de gestionare în mărime de 7% pentru prelungirea Proiectului.

4.4 Mobilizarea bugetului Proiectului/Programului

Toate contractele de implementare a acțiunii vor fi acordate și realizate în concordanță cu procedurile și documentele tipizate prevăzute și publicate de organizația internațională vizată.

5. MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA

5.1 Monitorizarea

Delegația UE de la Chișinău va monitoriza și supraveghea realizarea Proiectului. Delegația va monitoriza implementarea asistenței pe baza vizitelor în cadrul Proiectului, întrevederilor cu factorii interesați și a rapoartelor prezentate de către Contractant. Proiectul regional ROM cu oficiul principal la Kiev și o filială la Chișinău va asista Comisia să monitorizeze și să evalueze proiectele în termeni de calitate a serviciilor prestate, rezultatele livrate și realizarea activităților proiectului. Indicatorii tipizați aplicabili ai Comisiei includ: înlocuirea combustibilului (preponderent, a cărbunelui și gazelor naturale cu biomasă); reducerile anuale ale emisiilor; producerea agentului termic; numărul de companii participante; impactul asupra economiei locale. Verificarea indicatorilor de performanță specifici ai proiectului se va efectua pe baza examinării datelor înregistrate de primărie și autoritățile educaționale.

În vederea facilitării gestionării Proiectului și monitorizării și evaluării, Contractantul, în colaborare cu serviciile din cadrul Comisiei și beneficiarii, va defini un set detaliat de indicatori pentru desfășurarea activităților Proiectului în perioada incipientă. În acest scop ar fi utilă selectarea unor măsuri specifice de performanță deoarece ele asigură măsurarea valabilă, utilă, practică și comparabilă a progresului atins în direcția obținerii rezultatelor scontate. Acestea pot fi cantitative (adică cuantificări, inclusiv situații/rapoarte statistice) sau calitative (decizii și percepții derivate din analize subiective).

5.2 Evaluarea

Proiectul va fi supus unei revizuirii anuale, în procesul căreia va fi evaluată conformitatea cu condițiile stabilite, fiind formulate recomandările de rigoare vizând nivelul adecvat de debursare. Înainte de finalizarea Proiectului, Delegația UE va contracta consultanți, care să realizeze o

evaluare finală independentă a Proiectului. Pe baza evaluărilor independente va fi apreciată conformitatea cu indicatorii/condițiile stabilite de Acordul de finanțare.

6. INFORMAREA ȘI VIZIBILITATEA

Proiectul va depune eforturi menite să fortifice imaginea pozitivă a UE în contextul activității desfășurate în Republica Moldova. Pe durata de implementare a Proiectului vor fi publicate, în cooperare cu Delegația UE de la Chișinău, comunicate de presă la anumite etape de referință și după desfășurarea unor evenimente importante. În acest scop vor fi aplicate orientările Comisiei cu privire la vizibilitate.